

Dutch - Is it worth all the trouble?

The opinion of one Dutch parent on the value of having your child spend Saturday mornings at the DSLA.

Door: Nora Heisterkamp

Ik begin dus mijn verhaal met een zin in het Engels, omdat Engels zo langzamerhand de taal is waarin ik mij het beste uitdruk. Dat is een probleem waarmee alle ouders worden confronteerd, als ze zich afvragen of het de moeite loont om hun kind Nederlands te leren, of om het Nederlands bij te houden.

Als je zeker weet dat je terugkeert naar Nederland is het antwoord makkelijk. Als je je hier voorgoed vestigt, of als je het niet weet, wordt het al minder duidelijk. En als je een niet-Nederlandse partner hebt, hoe motiveer je de hele familie om achter Nederlandstalig onderwijs te staan? En dit is heel belangrijk. Je kan niet van een school verwachten dat ze al het werk voor je doen: je levert je kind af, en die wordt, „opgeladen“ met datgene wat het moet leren, en wordt weer na een paar uur vernederlandst afgeleverd? Maar dat werkt natuurlijk niet.

Ik ben een kind van Nederlandse ouders, die in 1958 naar Canada emigreerden en ik heb daar van mijn vierde tot mijn elfde jaar gewoond. We spraken Nederlands thuis, maar alle andere contacten waren in het Engels. Toen ik negen jaar was, overwogen mijn ouders om terug te keren naar Nederland. Ik kan mij nog herinneren dat mijn vader ineens een poging deed om ons bijles te geven in aardrijkskunde, met een wereldkaart aan de muur. Hij wees naar een land in Zuidoost-Azië en zei langzaam en nadrukkelijk verschillende malen: „Birma“. Waarom hij dacht dat wij een specifieke achterstand zouden hebben

in aardrijkskunde weet ik niet. Misschien dat hij dacht dat Canada, net als de VS nu, voornamelijk geconcentreerd was op het eigen continent en dat de locatie van andere landen onbelangrijk was? Ik geloof dat hij ook een poging waagde met Nederlandse spelling en grammatica, maar daar is echt niets van blijven hangen tussen mijn oren. In ieder geval, in 1966 waren we voorgoed terug in Nederland, en moesten mijn oudste broer en ik opnieuw de 6e klas van de lagere school over doen, maar nu op een Nederlandse school. Wij spraken en verstonden de taal goed, maar om het grammaticaal correct te schrijven was en is nog steeds niet zo simpel, en dat was wel een vereiste. Zowel ik als mijn oudste broer zijn daarna op het Gymnasium beland.

Uiteindelijk, als ik zelf de rekening opmaak, heb ik heel veel aan Nederland te danken. Ik ben daar naar de middelbare school gegaan, hetgeen in mijn ogen verreweg superieur was aan wat een High School te bieden heeft, zowel wat betreft algemene vorming, als diepgang van de vakken die werden aangeboden. Ook heeft Nederland mij de gelegenheid gegeven een universitaire opleiding te volgen. De keuze van

het vak was uitsluitend gebaseerd op wat ik zelf interessant vond. Geld was niet een overweging die meetelde in deze beslissing. En toen ik afstudeerde had ik een minimale studieschuld. Ik betwijfel of dit in Canada een haalbare kaart was geweest. Deze pluspunten zijn, volgens mij, nog steeds actueel.

Mijn dochter Paula heeft twee Nederlandse ouders. Wij wonen vanaf 1981 in de VS. Zij is in Los Angeles geboren, en is vanaf haar vijfde jaar leerling geweest op Lycée International de Los Angeles (LILA), die ze heeft verlaten met een International Baccalaureate-diploma en een High School-diploma. Zoals u waarschijnlijk bekend, er is een enorm verschil in de kwaliteit van het Amerikaanse onderwijs, zowel op de lagere school als op de High School. Wij wonen in Hollywood, en het is echt niet makkelijk om een geschikte openbare school te vinden.

Onder „geschikt“ versta ik een school met een degelijk academisch curriculum. Je wilt dat je kind opgroeit tot een gelukkig, interessant, aardig en productief persoon. In een grote stad zoals LA - maar waarschijnlijk ook in vele steden in Nederland - zijn er heel wat akelige struikelblokken, zoals het gebruik van drugs, kliekjes en pesten die zo iets moeilijk maken. De ouders die een redelijk gelukkig kind van 18 jaar door zien stromen naar het hoger onderwijs kunnen een zucht van verlichting slaken. Je belangrijkste taak, om je kind een optimale start te geven in hun leven, is voltooid, en het ligt nu aan het kind wat daar verder mee gedaan wordt. Ik ben dus van mening dat ouders hun kind een betere start geven door ze meertalig op te voeden

en dat het een positieve uitwerking heeft om een kind kennis te laten maken met zijn of haar Nederlandse erfgoed. Ja, het Nederlandse taalgebied is klein. Maar dat geldt ook voor het Italiaanse, Finse, Baskische, IJslandse en Friese taalgebied, om er maar een paar te noemen. Is dat een geldige reden om Nederlands niet de moeite te vinden? Als je alleen maar zou afgaan op bereik van een taalgebied, zou iedereen Chinees op school moeten leren. Maar onze wereld wordt steeds meer een eenheidsworst. Des te meer reden om trots te zijn op die kleine dingen die elk land uniek maken. En, zoals mijn dochter en ik met voldoening constateerden, Nederlands is een uitstekende geheime taal, mits je niet toevallig op dat moment in Nederland bent.

De DSLA bestond niet in 1990. Wij hadden toch zelf het idee dat het voor Paula goed zou zijn om het Nederlands bij te houden. Daar hebben we toch wel redelijk wat energie in gestopt. Uiteraard werd Sinterklaas (en Kerst ook) gevierd. We kochten Nederlandstalige video's. Familieleden stuurden Nederlandstalige filmpjes op tape op. We hadden cassettebandjes met Nederlandstalige liedjes. Als ik verhaaltjes voorlas voor het slapen gaan was dat uit Nederlandse boekjes. De Zwif-zwaf is nu nog steeds een begrip, Suske en Wiske deden hun intrede, en toen Harry Potter naar Hogwarts ging, gingen wij mee in het Nederlands. Er was een kruistocht in spijkerbroek, en een aantal moeilijke boeken van Carry Slee. Een aantal van die boeken heb ik naar de DSLA gebracht voor hun bieb, maar de Zwif-

zwaf en Harry Potter blijven voorlopig in de boekenkast staan.

Als je besluit dat het toch wel belangrijk is dat je kind Nederlands leert of bijhoudt, dan kan je dus niet verwachten dat een school al het werk doet. Toen de DSLA van start ging, is Paula een aantal jaren leerling geweest. Ze was al wat ouder, en er waren weinig kinderen van haar leeftijd. Erg stimulerend was het vaak niet, en grammatica doen is heel erg taai. Het was een onderneming die flink wat tijd in beslag nam: Paula naar North Hollywood brengen, boodschappen doen, een retourtje van ongeveer een uur afhankelijk van de files. In 2000 was Paula aanwezig bij de Sinterklaasviering in Santa Monica, en we hadden mini pumpkin-pies gemaakt voor de Koninginnedagmarkt in 2003. Met 13 jaar was de DSLA niet echt geschikt meer en in 2004 hebben we Nederlandse les nog een jaartje of wat geprobeerd via internet en de Wereldschool. In 2005 gaf ik de strijd ten behoeve van het Nederlands op, want het huiswerk van de reguliere school werd steeds intensiever.

En waar heeft dit alles uiteindelijk toe geleid? Paula heeft in het najaar van 2008 haar IB-diploma gehaald. Ze had zelf besloten dat ze geneeskunde wilde studeren. In de VS kun je dat niet direct doen vanuit de middelbare school. Je moet eerst een bachelor's diploma halen - dat duurt vier jaar - en daarna de spitsroede lopen van het MCAT-examen en solliciteren naar een plek aan een universiteit die een opleiding geneeskunde aanbiedt. En het kost toch wel gauw \$40,000 per jaar, voor een opleiding van minimaal acht jaar. Dan ben je alleen nog maar basisarts.

Dus verlaten de meeste MDs Amerikaanse medical schools met een enorme studieschuld. In Nederland wordt er veel geklaagd over de kosten van het hoger onderwijs, het bindende studie-advies en het collegegeld. Vanuit mijn optiek is Nederland voor iemand met een Nederlandse nationaliteit, in vergelijking met de VS, een paradijs: uitstekende kwaliteitsopleidingen met veelal moderne faciliteiten, studiebeurzen, OV-kaarten en Honors Colleges, sportvoorzieningen en mogelijkheden om deel te nemen aan allerlei aantrekkelijke, gesubsidieerde nevenactiviteiten.

In Nederland, Ierland, Engeland of België kun je direct na je middelbare school geneeskunde studeren. België heeft weinig of geen voorselectie, maar de uitval na het eerste jaar is massaal. In Nederland heb je de loting en net toen Paula hierover zat na te denken, werd de decentrale selectie voor het eerst geïntroduceerd op een Engelstalige International Bachelors of Medicine in Groningen (de IBMG). Paula had een erg mooi eindrapport, maar in 2009 viel je met je buitenlandse middelbare school-diploma automatisch in lotingsklasse C. En ze moest voor de Nederlandstalige opleiding proficiëntie in het Nederlands demonstreren. Tevens had ze geen natuurkunde in haar IB-vakkenpakket gehad. Tja. In het voorjaar van 2009 heeft ze een aantal maanden in Nederland gewoond en het NT2-examen gedaan. Dat was een peuleschil, dankzij de DSLA en Harry Potter. En een LOI-cursus natuurkunde in het Nederlands, met eindexamen natuurkunde op middelbaar schoolniveau, waar ze ook voor

slaagde. Toen kon ze meedoen aan de loting. Paula werd ook uitgenodigd om deel te nemen aan de decentrale selectie in Groningen. Voorts had ze zich ook ingeschreven bij meerdere andere scholen, inclusief de Medical School in Galway.

In juli bleek dat onder andere Galway haar graag wilde, maar dat ze ook geaccepteerd was door de IBMG. De keuze viel uiteindelijk op de RUG, de Rijksuniversiteit Groningen, waar ik zelf ook heb gestudeerd. Dat is inmiddels vier jaar geleden. Ze gaat volgend jaar beginnen met haar co-schappen en daarvoor moet je Nederlands kunnen spreken vanwege het patiëntencontact. Dankzij de DSLA en Harry Potter is dat voor haar geen enkel probleem.

De laatste keer dat we hier met elkaar over spraken leek Paula tevreden te zijn met Nederland en de opleiding. Dit is natuurlijk een hele opluchting want, al zou je het niet meteen denken, er is toch een duidelijk verschil tussen de Amerikaanse en Nederlandse cultuur, het totaal van alles wat een land zijn karakter geeft. Paula zegt dat er aspecten zijn van de Nederlandse cultuur die plezieriger overkomen dan die in Amerika, en omgekeerd zijn er dingen die daar beter of plezieriger zijn. Sommige vriendschappen in Nederland zijn authentieker dan die in Amerika, omdat ze minder oppervlakkig zijn. Een minpunt is het geringe aantal uren zon in Nederland in vergelijking met het zonovergoten Zuid-Californië. Daarentegen kan je ook stellen dat je écht weer hebt in Nederland: „hoor de wind waait door de bomen“ kan je letterlijk opvatten, en dat is als contrastmiddel ook wel interessant.

Als u na ongeveer 1700 woorden nog steeds doorleest, heeft u waarschijnlijk al een antwoord gekregen op de vraag, die ik heb gesteld aan het begin van mijn betoog. Er zijn een aantal verschillende redenen waarom het een goed idee is uw kind Nederlandse les te laten volgen: economisch/financieel, cultureel/sociaal en ontwikkelingsbiologisch (daar heb ik het hier niet over gehad). Maar de school is slechts een hulpmiddel. U moet er zelf achter staan en er actief aan werken om uw kind te laten beseffen dat het een tweedelige culturele identiteit heeft en dat dit iets is om trots op te zijn.